

מסורת הש"ס

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כו.

עין משפט
נר מצוה

ה א מ"ו פ"ו מלכות
יבום ה"ו ע פתח עין
נא ט"ו פ"ה א"ר עין קע
ספ"ק ח י"ח וסוף קע
ספ"ק א:
ב ב מ"ו ע פ"ה ה"ו י
קע ע"ש ט"ו ע"ש
סוף קע ספ"ק י"ח ע"ש
ע"ש יב"ד:
ג מ"ו ע פ"ה ה"ו טו
י"ח ה"כ כ ט"ו ע"ש
ס"ח קע ספ"ק ה:
ד מ"ו ע פ"ה ה"ו י
ט"ו ע"ש ע"ש ס"ח קע
ספ"ק י"ח:

תוספות ישנים

לדברי האמה אין זיקה
וא"ת אמאי חלן לבעלת
הגט לא נפטרה זרה הא
למחנה לקמן פרק ד"ג
דלמד אין זיקה חלן
לבעלת הגט נפטרה זרה
וי"ל דהך דלקמן מ"ד לפי
מסקנא דהכא דסבר שמואל
הגט לא נפטרה זרה הא
למחנה לקמן פרק ד"ג
כי ממי אמרין הכא
דשמואל איירי אף לדברי
האומר אין זיקה חלן
דזיקה רשא דמחנה חלן
לאחיות אבל ה"ו דקאמר
חלן לבעלת הגט לא נפטרה
זרה מ"ד (דוקא) למ"ד י
זיקה וז"ל דנקט מחנה
סתמי. וי"ל דרשא אשמעינן
הרשב"א דל"ד דין זיקה
מ"ד חלן לאחיות לא נפטרה
זרה אפ"ג דשאר חליצה
פסולה פטרה למ"ד אין
זיקה פסול דלחיות מחוי
ט"ו וי"א אשמעינן
דל"ד י"ח זיקה חלן לבעלת
הגט לא נפטרה זרה אפ"ג
דשאר חליצה פסולה פטרה
הי"ד דזיקה למ"ד אין זיקה
אבל למ"ד י"ח זיקה לא
פטרה:

מא"י אחד הו"יין ב"בין דקאמר אמציעיה. תימה דלקמן מסקינן
דשמואל המחיל ולא המחיל קאמר והמחיל באחיות לא יגמור
זרות ולא מיפטרה רחל בחליצת זרחה וכ"ש היכא דשניין שוין דבעינן
חליצה מתרווייהו דלהאי שטייה לא מפלגינן בין מיפטרה נפשה למיפטרה
זרה ואר"י דהואה דמפרש לקמן

דשמואל המחיל ולא המחיל קאמר סבר
כשיי"א דנסמך דמפלגינן בין מיפטרה
נפשה למיפטרה זרה ושיי"א דהכא
דלמד חולן לכולן אלאמנעית סבר כרז
דשי דלמד לקמן לא אלימא זיקה
לשוויי זרה כערוה וחליצת זרות היא
חליצה כשרה ולהכי חלן לאחיות לא
נפטרו זרות אבל הכא דשמיין שוין
אחד חולן לכולן: **א"ל** צ"ה ד"א
תיפטר. דהא חליצה כשרה היא פי
בקונט' דאי צעי מייבס לה וא"ל לומר
כן דאסירא ליה משום ביטול מלות
יבמין ומ"מ לא תשיב צהי חליצה
פסולה דכרשייתא לעיל:

א"ה ח"יין צ"צרות נפטרו אחיות
ואצרת ר"ח מ"י **מיפטרה**.
פירוש כיון דאוקמה חלן לאחיות לא
נפטרו זרות דוקא מרחל ומשום שחלן
ללאה בעינן זה נמי שחלן ללאה חלן

לזרות נמי לא נפטרו אחיות:
שמואל החתי"י ו"א החתי"י
קאמר השתא לפי
המסקנא לית ליה ללא דשמואל לדברי
האומר אין זיקה קאמר דלפי האמת
למ"ד אין זיקה חלן לאחיות ולבעלת
גט נפטרו זרות וט אחיות אלא
שמואל חליצה דנפשיה דלית ליה זיקה
קאמר וי"א דלא קאמר אלא לפי שלא

הוחרז שם אמרלא מחלה ומיירי
כשחלן ללאה קודם נפילת רחל וזרחה
ולהכי המחיל זרחה לשה יגמור אף
זרחה דשפלה רחל כרז נפטרה ללא
בחליצת זרחה וחליצת רחל חליצה
כשרה היא דלא היא אלא קרובת
זרת חלוצתו וקא"ת דוחק הוא דה"ל
לפרש כדכ"ה דאיירי דנפול זה אחר זה
כיון דעד השתא הוה איירי דנפול בבת
אחת ועוד אמר ר"י דמזניז לפרש
דאיירי אפי' נפול בבת אחת כדכ"ה
עד השתא ופ"ה המחיל זרחה ללא
יגמור זרחה ואפ"ג דחליצת זרחה היא
חליצה פסולה דהויא לה זרת אחות
אשה בזיקה ולא מיפטרה ללא
בחליצתה מ"מ תשיב חליצת רחל חליצה
כשרה ואפי' אי חלן ללאה גרישא קודם
רחל כיון דלא נשחירי בלאה אלא זיקה
מועטת שכר חלן לזרחה חליצה
חלוצתו טפי ולהכי לא תשיב רחל אחות
חלוצתו כעין שפירש ה"ר אברהם

לעיל ואפ"ג דקודם שחלן לזרת ללאה כרז נאסרה רחל ושמואל סבר
דבחולן (לקמן ד' מ:) כיון שנאסרה עליו עשה אחת נאסרה עולמית מכל
מקום הוה חליצת רחל חליצה כשרה כיון דעכשיו אינה אחות
זקוקת ואינה אסורה אלא משום שנאסרה עליו ככר:

תניא בוותיה דר"ב אשי' אצרייתא לא שייך למימר דהמחיל ולא
המחיל קאמר דא"כ הוה ליה לפרושי הכי כדכ"ה אבל
שמואל דאיירי נמי דבעלת הגט ובעלת מאמר נקט לשון השוה
כיון: **א"ה** יב"ש נמי תתייבס. וא"ת אין ה"ג ומ"מ נקט
דחליצה לאשמעינן דחליצה פסולה אינה פוטרת כמו שמואל לישנא
דהמחיל ולא המחיל ה"מ למינקט יבום וי"ל דשמואל לא נקט יבום
משום דמתני' היא מותר אדם בקרובת כו' אבל כרייתא ה"ל למנקט
יבום דעדיפא טפי אי נמי לשמעין תרווייהו:

אחריו חזרו ותקנו. דחוק לומר כן משום דלא מסתבר
ליה למימר דלא אלימא זיקה לשוויי לזרה כערוה:
בעלת
זיקה לשוויי לזרה כי ערוה ולא גזרו חכמים אלא באחות וזקוקה:
אחות וזקוקה: אי כ"ה. אמאי תני חלן יבומי נמי תתייבס לזרה:
בעלת

חלן לאחיות. שתי אחיות שפלו לפניו משני אחים וכל אחת זרחה
עמה וחלן לאחיות לא נפטרו זרותיהו הואיל ואי צעי לייבומי לא מני
אלא יחלון לזרות ויפטרו אחיות. ואפ"ג דזרות נמי אי הוה צעי לא
הוה מייבס מיור קל איסורא משל אחיות הלכך אף חליצת משוכות
משל אחיות והכי מפרש לקמן: **היכא**
דקיימא חליצה דשמעון חליצה כשרה.
לחלון לשנייה שהוא לא חלן לראשונה:
חלן לה ראובן חליצה פסולה. בתמיה.
ראובן שחלן לראשונה והויא חך אחות
חלוצתו ולא חליצה מעליה היא
כדשמעון דזיקה גרידתא היא:
אאמנעית. כלומר השלישית לאחר
שחלן שמעון לשנייה שהיא על שניין
אחות חליצה ושיינן שוין זה וקסבר
חליצה פסולה אין זריכה לחזור
על כל האחין: **כיון זרות גביה**.
שהחלן לשלישית חלן לבי' למיפטרה
זרה. כדקאמר'ו לא נפטרו זרות:
אבל מיפטרה נפשה פטרה. בחליצה
דכל דלא הלכך אחד חולן לבי' היכא
דליכא זרות כדכרייהו: **לבעלת הגט**.
כי יבמות מחה אחד ונתן יבם גט
לאחת מהן שוב אין חליצתה הוגנת
כל כן דקלישא זיקתה ואם חלן לה
לא נפטרה זרה: **חלן לבעלת מאמר**.
עשה מאמר באחת נאמני אחיו המת
ואח"כ חלן לה לא נפטרה זרה
שחליצה זו אינה פוטרת לגמרי
סעדין זריכה גט למחמרו כדתנן
בפרק ר"ג (לקמן ד' ג.) עשה מאמר
וחלן זריכה הימנו גט. ואפ"ג דהייב לה
גט אחר דחלן לה הוא דמהניא אבל
זרחה זריכה חליצה אבל חלן לזרה
נפטרה בעלת מאמר מחליצה ואינה
זריכה אלא גט למחמרו: **דו"א**
אחוס אשה בזיקה. ואי הוה צעי
לייבומי לא מני ולהכי גריעה
חליצתה: **לזרות נמי**. הא זרת
אחות וזקוקה היא ואסירא לייבומי
לזרה במקום ערוה קיימא: **והאמר**
שמואל כו'. כפ"ב: **אי כ"ה**. דאין
זיקה חלן לאחיות שחליצה הוגנת היא:
כשלא זרה דרחל. דחלנה באחרונה
לא חפטרה דחליצה דרחל גרועה הוא
דאי צעי לייבומי לא מני דאחות
חלוצתו היא: **אלא זרה דלאה**
סופרה. דחליצת לאה כשרה היא דאי
הוה צעי מני לייבומי: **זרות דעלמא**.
כלומר לא היכא דמיתרמי כה"ג לא
נפטרו זרות של אחרונה: **אי כ"ה**.
לזרות דקאמר שמואל זרחה דרחל
שחלנה באחרונה קאמר: **חלן לזרות**
נפטרו אחיות. בתמיה. דכי חלן
לזרת אחות החלוצה נפטרה אחות

החלוצה: **אזרה דרחל מי מיפטרה**. רחל:
והא סגן. דבחולן: **אסור אדם זרחה קרובת חלוצתו**. ואפילו לא
הייתה זרחה מחמיו אלא מנכרי וטעמא דהמס מפרש. והכא נמי אי הוה
צעי לייבומי לא מני: **המחיל באחיות**. שחלן ללאה לא יגמור זרות לא
פטרה חליצת זרה דרחל: **דקן אסור אדם כו'**. וכ"ש דלא
יגמור באחיות דחליצת רחל לא מיפטרה זרה דלאו חליצה מעלייתא
היא דאחות חלוצתו היא אלא שתייה זריכות חליצה: **המחיל בזרות**.
שחלן לזרת לשה: **יגמור אף באחיות**. אם זרה לחלון לרחל
נפטרה זרחה ואפ"ג דרחל קרובת לאה שהיא זרת חלוצתו לא
גריע כהכי דקן מותר אדם בקרובת זרת חלוצתו וה"ג כיון דאין
זיקה אי הוה צעי לייבומי לרחל מייבס וכל שכן גמר זרחה רחל
ולא זרחה י"ד כשיחא מילתא טפי: **לעולם**. כדאמר שמואל
גרישא חלן לאחיות לא נפטרו זרות משום דיש זיקה וחליצת האחיות
גרועה בחליצה זרת לאה לא מיפטרה חלן לזרות נפטרו אחיות
דחליצתן משוכות משל אחיות. ודקשיא לך הוה זרת אחות אשה
זיקה והויא כי אחות וזקוקה גופה לא היא משום דלא אלימא
זרות לאחין. ואפילו זרת אחות אשה שרי לייבומי וכ"ש זרת

(א) לקמן פ"ה (ב) לקמן ג"ה
(ג) לעיל י"ח (ד) לקמן ט"ו
(ה) ע"ש (ו) לעיל י"ח ע"ש
פ"ד מ"ח ופ"ה ט"ו
(ז) לעיל י"ח (ח) לעיל
ט"ו (ט) דשמייהו.

הגהות הב"ח

(א) ב"י דריש לה אחות
אשה: (ב) ת"י ד"ה
שמואל וכו' נפטרו זרות
אלא שמואל ל"ל יב"ש
אחיות נמחק:

מוסף רש"י

חלן לבעלת הגט לא
נפטרה זרה. נפלו לפניו
שתי יבמות ונתן גט
לאחת מהן ואחר כך חלן
לה לא נפטרה זרה.
משום דקלישא זיקתה ולא
אלימא חליצה לאקטוי
זיקה אלימא זרחה
ולקמן (א) חלן לבעלת
המאמר לא נפטרה
זרה. דכיון דצעי גט
למחמרו לא הויא חליצה
מעלייתא לאסוקי זיקה
דמחמה (לקמן פ"ג) אסור
אדם בצרת קרובת
החלוצתו. לחלון חלן ללאה
וחל נפשה לגמרי ויה זרה
ומת הונכרי אסורה הלכה
לחלון ויעמא מפרש
בממא (לקמן פ"ג) מותר
אדם בקרובת צרת
החלוצתו. ולא אשמעינן זרה
מחליצה ואסור בקרובותיה
ב"ב שמואל מתירין
הצרות לאחין. מתירין
זרת ערוה להיבום אחות
לית להיך דהיה
דלזרו ויפ"ה י"ג. בראו
ונתקן להם לצרות.
העניות ויפ"ה י"ג. שיהו
חולצות. ויפ"ה לזמן
כשכר לזרו הכל יפ"ה